

บทคัดย่อ

172086

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามมาตรา 84 รัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540: ศึกษากรณีมาตรการทางกฎหมาย
ในการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม

ชื่อผู้เขียน : นางสาวเสาวลักษณ์ หารโย

ปีการศึกษา : 2548

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ คณศิริ ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บัณฑิต อนุรักษ์

รัฐธรรมนูญราชแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดบทบัญญัติในหมวด 5 ว่าด้วยแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเพื่อเป็นแนวทางในการตรากฎหมายและบริหารราชการแผ่นดินอันแสดงถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐกับนโยบายรัฐบาล มาตรา 84 ในหมวด 5 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐจัดหาแหล่งน้ำให้เกษตรกรอย่างทั่วถึง ปัญหาหลักคือ การขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตรซึ่งในด้านอุทกภัยไม่สามารถป้องกันได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลในฐานะฝ่ายบริหารจะต้องมีการบริหารจัดการน้ำที่ดีเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแบบยั่งยืน สภาพปัญหาการขาดแคลนน้ำทำให้ความขัดแย้งในพื้นที่ชุมชน รัฐ หรือหน่วยงานรัฐทวีความรุนแรง ประกอบกับการบริหารและการจัดการน้ำของประเทศขาดกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนในการกำหนดสิทธิในการใช้น้ำ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดหาแหล่งน้ำให้เกษตรกรอย่างทั่วถึง ซึ่งรัฐมีหน้าที่ในการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรมนั้น และรัฐได้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเพียงใด โดยทำการศึกษาจากนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและร่างพระราชบัญญัติฯ พ.ศ. ... ที่จะทำเป็นกฎหมายแม่บท ตลอดจนศึกษากฎหมายและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในภาคการเกษตรกรรมใน

สภาพปัจจุบันนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขกฎหมายและบริหารราชการแผ่นดินเพื่อคุ้มครองสิทธิในเรื่องใช้น้ำของเกษตรกร

จากการศึกษา แนวโน้มความขัดแย้งเรื่องน้ำจะเพิ่มมากขึ้น ระหว่างภาคการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ตลอดจนชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ ปัญหาการสร้างกระบวนการใช้อำนาจรัฐ ขาดหลักการมีส่วนร่วมตรวจสอบ ปัญหาความซ้ำซ้อนของกฎหมายต่าง ๆ และในเชิงปฏิบัติการขององค์กร

ดังนั้น พระราชบัญญัติน้ำที่จะออกนำมาใช้นี้ จึงต้องคำนึงถึงสิทธิของการใช้น้ำเพื่อเกษตรกรรมรายย่อยหรือเกษตรกรรมแบบยังชีพด้วย รัฐควรให้ความสำคัญในเรื่องนโยบายการจัดสรรน้ำอย่างเป็นธรรม พร้อมกับการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่มีอยู่ให้เป็นแบบยั่งยืน สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนว่าถึงเวลาแล้วที่จะต้องใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย สนับสนุนการประสานงานระหว่างชุมชนถ่ายโอนภารกิจในการบริหารจัดการน้ำให้แก่ส่วนท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการพัฒนาขีดความสามารถในด้านกฎหมาย ข้อมูล และแนวทางการจัดการ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจไว้ ตลอดจนการควบคุมกำกับจากส่วนกลางอย่างรัดกุม เพื่อป้องกันการผูกขาดในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ

ABSTRACT

172086

Thesis Title : Fundamental State Policies Under Section 84 of the
Constitution B.E. 2540: A Case Study of Legal
Measures Related to Procuring Water Resources for
Agriculture

Student's Name : Miss Saovarak Harayo

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2005

Advisory Committee:

1. Assoc. Prof. Prasert Tansiri	Chairperson
2. Asst. Prof. Dr. Bandid Anuruk	

Thailand is an agricultural country. Most of its population are farmers. Land and water supply resources are considered to be the most important elements for their products. However, a key issue is the shortage of the water supply due to variation in the meteorological conditions. Therefore, the executive branch of the government should have efficient water supply management programs that can solve long-term water supply problems. The Thai Constitution has provided under Section 84 that the State must procure water resources and distribute them to the farmers equitably. The shortage of water supply resources has created conflicts among the people in the areas concerned and these problems have been increasing. It also has been found that the laws related to the

management and distribution of water supplies do not conspicuously fix the rights of the people to their water supply.

The objective of this thesis is to study the laws related to procuring water supply resources which the State is under an obligation to carry out in accordance with the intent of the Constitution. The study is based on the fundamental state policies and the Draft Water Act which is the key legislation in this area. The study includes the current legislation and the measures provided therein which shall constitute the mechanism for solving water supply shortage problems. The results of the study shall be used as guidelines for amendments of the legislation and the administration of the state affairs which are geared to give protection to the water rights of farmers against the water rights of those in the industrial sector and local communities. The current water supply programs tend to favor the affluent industrialists who divert the water supplies into their sector which creates a shortage of water supplies to the people who make their living farming. These small scale farmers cannot compete with the large scale industrialists who tend to monopolize the marketing of agricultural products.

As a result it is hoped that the future legislation related to water supplies takes into account the rights of the small scale farmers who survive by farming. The Government should stress the policy of equitable distribution of water supplies. At the same time, sustained small scale reservoirs should be developed. People should always be reminded to use water supplies to their utmost benefit. The efficient enforcement of water supply legislation should be increased. The

172086

coordination between the communities should be promoted. The management of water distribution should be transferred to various localities which should develop its own laws, management programs and information resources to the level of the highest efficiency. However, all these measures as well as the close supervision of the central Government to prevent the industrial monopolization of the water resources must be taken into account to see if they are under the authority of the Constitution.